

Nem engedik a lovakat az igában annyira elnyomorodni, nem használják ki az utolsó csontig, hogy a gyepmester kezére jusson, hanem még előbb eladják a mézárósnak és kapnak érte tisztességes árat, mely pótlékkül szolgál fiatalabb és szolgálatra képesebb állatoknak a megvásárlására. Mindenesetre utánzásra méltó eljárás, úgy az emberek érdekében, hogy ezáltal egészséges és olcsó húst kapnak, valamint megakadályozni a borzasztó kinokat, melyeket hasznos állataink legnemesebbjén elkövetnek.

Állatvédelem a népiskolában. *Laarenben, Hollandiában, az állatok védelmére gyermekegyesület alakult* Az ottani népiskola főtanítója Postel úr hozta azt létre. 720 tanuló kötelezte magát szükségtelenül soha bajt nem okozni valamely állatnak, ellenben a hasznos állatokat, mennyire csak lehetséges megvédeni. Igen kívánatos volna, ha ilyen egyesületek nálunk is keletkeznének. Főláztató és szinte megfoghatlan, hogy még a jobb osztályokból való gyermekek is, néha halálra kínoznak állatokat, és hogy szülők és felnőttek azt tudják, látják, anélkül hogy rossználák. Hosszu cikket lehetne erről írni, csupán a lepkék és rovarokat akarjuk fel- említeni, melyek tükön felszúrva, óráig halálra vergődnek.

Valjon azt gondolják-e a szülők, hogy a sportot üzni mulat- ságos és tanulságos a gyermekekre nézve!? Legalább megparan- csolnák, hogy mentől gyorsabban kivégezzék s pl. a rovarokat erős borszeszszel telt, légmentesen zárt üvegben fullasztani meg és a lepkéknek hátgerinczét egészen benyomni. Különösen oly állatok iránt, melyek kiáltani nem tudnak, igen kegyetlenek a nagy és kis emberek.

A lovak szenvedése nagy városokban. Ez felirata Schön- beck R. őrnagy egy dolgozatának, melyet a «Deutsche Sattler- zeitung» közzétett és mely megérdemli, hogy nemcsak a lótulaj- donosok, hanem széles körökben olvassák. A két folytatásban megjelent cikkből csupán néhány helyet fogunk idézni. A nagy természetben hiába keresünk állatot, mely a lovat megközelítőleg is pótolhatná. Nincs kivüle egy se, mely a legkisebb részletekig a test és lélek oly tulajdonait magában egyesitené, hogy mintegy a gondviselés által az ember számára rendeltnek tekintessék. Egyik állatnál sem találhatók ama lelki tehetségek mint bátor- ság, jámborság, tanulékonyság, idomítóképesség és munkakedv az utolsó leheletig, midőn kegyetlen kínzójának ostorcsapásai alatt az utcán végzi nem igen irigylendő életét. Végre ama természeti hajlama méltatlanságot és fájdalmat hallgatagon eltűrni alkalmassá teszi tetszés szerint kínozni, munkával túlterhelni és mindenütt felhasználni.

Sajna, hogy századok folyamában elenyészett a szokás ló- hússal táplálkozni, mely nagy hátrányára embernek és lónak egyaránt. Őseinknek különös lókultuszuk volt és a ló husa nem csak mint az Isteneknek hozandó magas áldozat tekintetett, hanem mint tápszer nagyra becsültetett és kívántatott. A kereszténység azonban, mely még a zsidó rítuszhoz ragaszkodott és melynek a

lőhús útálat tárgya volt ennek élvezése ellen szigorúan fellépett és istenkáromlással egy sorba helyezé, midőn a lőhús-evést mint a pogánysághoz való titkos ragaszkodást jelzé. Ezáltal nem csupán a nép fosztatott meg egészségés, jutányos és ízletes tápszertől, hanem a lő is mostani nyomorult helyzetébe szorítottatott. Ha nap is vágó-marhának tekintetnék a lő p. mint a szarvasmarha, kevés használat után vagy mint fiatal állat, ha hiányos növése miatt felneveltetése érdemes nem volna: hizó-marha gyanánt rövid, fájdalom nélküli leölés után méltó sirt találna az ember gyomrában. A helyett azonban ereje most a legmagasabb korig feltétlen használhatlanságig kizsaroltatik, míg a bőre is kevesebbet ér és ha aztán mégis már a lő-mészároshoz jut, ilyen húsnak az élvezete nagyon kétes lehet.

Hogy miért szegülnek annyira ellene a lőhús-evésnek, igazán kitalálhatlan, holott disznóhúst esznek. Tisztán tartott és maggal etetett lónak a húsa sokkal jobban eshetik, mint a tisztátalanul tartott és táplált sertésé, mely különben is az embernek alkalmatlanná válható elősdéket foglal magában.

Nagy kín a lovakra nézve rosszulálló igazszerszám. Gondoljuk meg mily kellemetlen érzést okoz szűk cipőben járni, a szegény lovak pedig gyakran kínoztátnak rosszul álló hám által. Egyrészt a fájdalmas nyomást kell elviselniök, másrészt azzal még nehéz terhet is húzni, abban pedig nagy állatkínzás rejlik, melylyel keveset törődnek. A találékonyság igyekezett a bajon összeállítható lóigával segíteni. Legujabban Martin Ágoston weimári nyergesmester oly széjjelrakható igát talált fel, melyre már két gazdasági kiállításon nyert oklevelet. Ezen igák igen egyszerűen 6 cmtrrel meghosszabbíthatók és 3 cmtrre bővíthetők és egyébként a lő termete és vezetése szerint, a huzási vonalban is igazítani is lehet azokat. A sokat szenvedő szegény lovak érdekében kívánjuk, hogy új igák beszerzésével első sorban szétrakhatóknak adjanak előnyt a lőtulajdonosok, melyek azért is czélszerűbbek, mert kisebb és nagyobb állatokra egyaránt használhatók.

Előbb állatkínzó, azután gyilkos. Egy nem régen Plauenben halálra ítélt Stöckig nevű gyilkosról, aki egy 5 éves leánykát gyalázatos és kegyetlen módon megölt, — a mint az ilyen gonosztevőknél gyakran előfordul — szemtanuk beszélnek, hogy kora ifjúságában szeretett állatokat kínozni.

Elismert tény, hogy a társadalomra nézve mindig nagy csapássá válnak az állatnyűzők. Már ezen szempontból kellene, hogy az egyház és az állam a népnevelésnél főszulyt fektessenek arra, az állatok iránt könyörületet csepegtetni a gyermekek szíveibe. A helyett azonban eltűrnek oly szokásokat, melyek a nehezebb érzést elfojtják és a kegyetlenséget növelik, pl. a madarászatot hurkokkal, a békáknak elevenen való szétvágását. Előbb tehát az emberi kedély jó hajlamait tönkre teszik és a vadállatot hagyják fejlődni, azután pokollal és fegyházzal fenyegetnek. Milyen könnyűvé tehetnék feladatukat az egyház és az állam!